

ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

Participation factors affecting the preparation of local development plans of Bang Sai Pa Subdistrict Administrative Organization, Bang Len District, Nakhon Pathom Province

ธนาภรณ์ ลิปลับ¹ วชิรินทร์ สุทธิชัย² และรังสรรค์ อินทน์จันทน์³

Thanaporn Liplap¹ Watcharin Sutthisai² and Rungsun Inchan³

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2,3}

Public and Private Master of Public Administration (Public and Private Management). Management Faculty of Political Science and Public
Administration, Rajabhat Maha Sarakham University^{1,2,3}

Corresponding author, Email: thanapornmsu@gmail.com¹, wsutthisai@hotmail.com², rungsuninchan@gmail.com³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม 2) ศึกษาระดับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม 3) ศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และ 4) ศึกษาข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า จำนวน 313 คน จากการคำนวณตามสูตรของ Yamane เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง โดยวิธี Enter ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ระดับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง มีค่าเท่ากับ .725 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .793 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ข้อเสนอแนะ คือ ควรเพิ่มช่องทางเกี่ยวกับการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดโครงการและกิจกรรมเพื่อเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบล

คำสำคัญ: ปัจจัย, การมีส่วนร่วม, แผนพัฒนาท้องถิ่น

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the level of participation factors affecting the preparation of local development plans of Bang Sai Pa Subdistrict Administrative Organization, Bang Len District, Nakhon Pathom Province, 2) study the level of local development plan preparation of Bang Sai Pa Subdistrict Administrative Organization, Bang Len District, Nakhon Pathom Province, 3) study the participation factors affecting the preparation of local development plans of Bang Sai Pa Subdistrict Administrative Organization, Bang Len District, Nakhon Pathom Province, and 4) study recommendations on participation in the preparation of local development plans of Bang Sai Pa Subdistrict Administrative Organization, Bang Len District, Nakhon Pathom Province. The sample consisted of 313 heads or representatives of household heads in Bang Sai Pa Subdistrict Administrative Organization, calculated using Yamane's formula. Data were collected by questionnaires. The statistics used for data analysis included mean, standard deviation, and linear multiple regression analysis by Enter method at a statistical significance level of .05. The results of the research found that 1) the level of participation factors was at the highest level overall, 2) the level of local development plan preparation Overall, it was at the highest level. 3) The relationship between participation factors affecting the preparation of local development plans was found to be at a high level, with a value of .725, statistically significant at the .01 level, with a multiple correlation coefficient of .793, statistically significant at the .01 level. 4) The recommendation is that there should be more channels for decision-making in participation in order to present problems and needs of local people. People should be encouraged to participate in decision-making in determining projects and activities to present to the sub-district administrative organization.

Keywords: Factors, Participation, Local Development Plans

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักการสากลที่ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญและจำเป็นในสังคมประชาธิปไตยกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกติกาสูงสุดของประเทศสะท้อนเจตนารมณ์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างชัดเจนรวมถึงการปฏิรูปการบริหารงานภาครัฐภายใต้แนวคิดการบริหารภาครัฐแบบมีส่วนร่วม Participatory Governance และแนวคิดธรรมาภิบาล Good Governance ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหัวใจหรือเป็นองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้เพราะการปกครองท้องถิ่นคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนปกครองตนเองหรือกำหนดวิถีชีวิตและอนาคตของชุมชนโดยคนในชุมชน ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นความจำเป็นดังเห็นได้จากการกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องเป็นตัวแทนของประชาชนซึ่งมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านกระบวนการเลือกตั้งนอกจากนั้นยังกำหนดให้ส่งเสริม การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานและตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีเป้าหมายให้การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ตรงจุดแก้ปัญหาได้รวดเร็วสร้างความโปร่งใสรวมทั้งเป็นวิธีการที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนความเป็นเจ้าของชุมชนและเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น (อรทัย กิกผล, 2552)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหัวใจหรือเป็นองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ การปกครองท้องถิ่น คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนปกครองตนเองหรือกำหนดวิถีชีวิตและอนาคตของชุมชนโดยคนในชุมชน ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นความจำเป็นดังเห็นว่า มีการกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องเป็นตัวแทนของประชาชนซึ่งมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านกระบวนการเลือกตั้ง นอกจากนั้น ยังกำหนดให้ส่งเสริม การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานและตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายให้การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบสนองต่อความต้องการ

ของประชาชนได้ตรงจุด แก้ปัญหาได้รวดเร็ว สร้างความโปร่งใสรวมทั้งเป็นวิธีการที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนความเป็นเจ้าของชุมชนและเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น ดังนั้นการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมุ่งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์การเกิดขึ้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ เป็นรากฐานของการพัฒนาประชาธิปไตยนั่นเอง (อรทัย กิกผล, 2552) ที่ผ่านมกระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมาห้วงระยะเวลาของการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 มาตรา 18 กำหนดให้แผนพัฒนาจังหวัดมีระยะเวลาสี่ปีและการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด จึงได้ดำเนินการจัดทำระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ลงนามในระเบียบดังกล่าวเมื่อวันที่ 21 กันยายน 2559 และได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2559 โดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ไตรรัตน์ กอใหญ่, จักรวาล สุขไมตรี และกิตติวรรณ กัลยาณมิตร, 2563)

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง โดยในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ทั้งนี้ แผนพัฒนาท้องถิ่นจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาตำบล

แผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชน อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน ดังนั้น จึงต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขึ้นตามกระบวนการพิจารณาจากประชาคมท้องถิ่นระดับจังหวัดร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตจังหวัด ร่วมกันจัดทำทบทวนหรือเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยนำยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองต่อไป และเพื่อให้สามารถบูรณาการกับแผนพัฒนาจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดและตอบสนองความต้องการของประชาชน อันจะนำไปสู่การจัดทำงบประมาณที่มีประสิทธิภาพในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง เป็นเครื่องมือในการพัฒนาท้องถิ่นเข้มแข็งเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า, 2564) องค์การบริหารส่วนตำบล หรือ อบต. เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการจัดระบบบริการสาธารณะต่าง ๆ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุดแต่มีบทบาทต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะชุมชนในชนบท จุดมุ่งหมายในการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นมาเพื่อดูแลทุกข์สุข และให้บริการแก่ประชาชนในระดับหมู่บ้านภายในเขตตำบลแทนรัฐบาลหรือส่วนกลางที่ไม่สามารถเข้ามาดูแลและจัดการแก้ไขปัญหาเร่งด่วน ปัญหาเรื้อรัง และไม่สามารถเข้ามาทำการพัฒนาคุณภาพด้านต่างๆ ให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง รัฐบาลจึงได้มอบอำนาจให้กับประชาชนในท้องถิ่นปกครองบริหารจัดการเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลต้องดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาตามระเบียบกระทรวง

มหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาตำบล ประกอบกับองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องนำแผนพัฒนาตำบลมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี (สาธิต พิรุธสาร, 2561)

องค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ที่มีฐานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติสภาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบล เพื่อใช้เป็นการรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่น คือ “บางไทรป่าน่าอยู่ ถิ่นอุตสาหกรรม เกษตรปลอดภัย สารพิษ อาหารปลอดภัย การคมนาคมสะดวก เศรษฐกิจดี” (องค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า, 2564) มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้ 1) การพัฒนาด้านสังคม 2) การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 3) การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว 4) การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ 5) การพัฒนาด้านการบริหารจัดการที่ดี และ 6) การพัฒนาด้านการบริการสาธารณะ

จากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า ตามที่กล่าวถึงข้างต้น จะเห็นได้ว่า เป็นการกำหนดแนวทางในการพัฒนาตำบลตามกรอบอำนาจหน้าที่ในการจัดให้มีบริการสาธารณะ ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะเป็นประโยชน์สูงสุดสำหรับประชาชน เพื่อให้การพัฒนาตำบลตามแนวทางดังกล่าวจะเกิดประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลด้วยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล เพราะการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของการพัฒนานั้น ถือได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยในฐานะพนักงานส่วนตำบลเป็นผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า ได้ปฏิบัติงานในส่วนของการประชาคมหมู่บ้านร่วมกับชาวบ้าน

ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า เพื่อรับฟังความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับการกำหนดโครงการต่าง ๆ สำหรับการพัฒนาหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน แต่จากการสังเกตการณ์การเข้าร่วมประชาคมของประชาชน บางหมู่บ้านมีจำนวนประชาชนที่เข้าร่วมเป็นจำนวนมากหลากหลายช่วงวัย หลากหลายอาชีพ บางหมู่บ้านมีจำนวนประชาชนที่เข้าร่วมมีจำนวนน้อย มีผู้เข้าร่วมเฉพาะกลุ่มเฉพาะวัย จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้นผู้วิจัยได้บ้างที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมดังกล่าว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาถึงปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ว่ามีปัจจัยใดเชื่อมโยงหรือมีความสัมพันธ์หรือมีผลต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม เพื่อที่จะได้นำผลจากการวิจัยในครั้งนี้ไปประกอบเป็นสารสนเทศสำหรับการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาระดับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตการวิจัย

ด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและครอบคลุมประเด็นในด้านเนื้อหาเกี่ยวกับ ปัจจัยการมีส่วนร่วม (Cohen and Uphoff, 1980) และแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบล (องค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า, 2564)

ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ หัวหน้าหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า จำนวน 1,430 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า, 2564)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า จำนวน 313 คน โดยได้จากการคำนวณจากสูตรของ (Yamane, 1973)

ด้านพื้นที่

พื้นที่ในการวิจัย คือ องค์การบริหารส่วนตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ด้านระยะเวลาในการวิจัย

ทำการศึกษาระหว่าง วันที่ 1 เดือน กรกฎาคม-วันที่ 30 เดือน กันยายน 2567

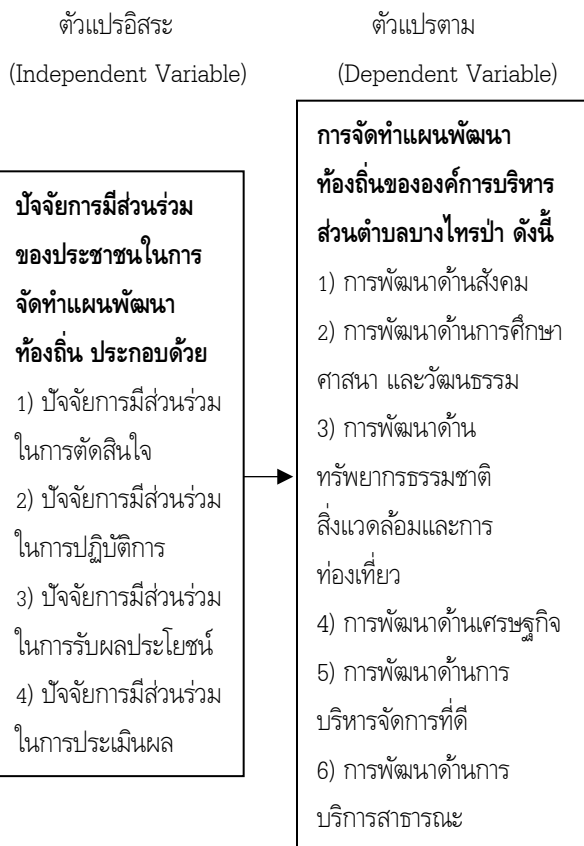
ด้านตัวแปรการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และปัจจัยการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า ประกอบด้วย การพัฒนาด้านสังคม การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาด้านการบริหารจัดการที่ดี และการพัฒนาด้านการบริการสาธารณะ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัย ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดและปลายเปิดแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีการของ Likert จำนวน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับระดับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐมเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีการของ Likert จำนวน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐมการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้ (Try Out) กลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน
2. หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้วิธีวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .915
3. จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนทุกด้าน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัย จากคณะรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล
2. แต่งตั้งผู้ช่วยวิจัยจำนวน 2 คน ในการช่วยเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง ไม่เกิดความลำเอียงในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล
3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังนี้

1. การวิเคราะห์ระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมและระดับการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยใช้สถิติสัมประสิทธิ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) โดยวิธี Enter อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และพรรณนาความ

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย จึงได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.43	0.33	มากที่สุด
2. ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	4.42	0.36	มากที่สุด
3. ปัจจัยการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	4.51	0.33	มากที่สุด
4. ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.38	0.37	มากที่สุด
รวม	4.44	0.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมาคือ ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.43$) ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{X} = 4.42$) และปัจจัยการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 4.38$)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดทำแผนพัฒนา
ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน
จังหวัดนครปฐม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม	$\bar{X}$	S.D.	การ แปลผล
1. การพัฒนาด้านสังคม	4.45	0.29	มากที่สุด
2. การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	4.42	0.36	มากที่สุด
3. การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว	4.38	0.37	มากที่สุด
4. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	4.41	0.40	มากที่สุด
5. การพัฒนาด้านการบริหารจัดการที่ดี	4.45	0.32	มากที่สุด
6. การพัฒนาด้านการบริการสาธารณะ	4.51	0.34	มากที่สุด
รวม	4.44	0.22	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$) เมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปน้อย คือ การพัฒนาด้านการบริการสาธารณะ ($\bar{X} = 4.51$)
รองลงมาคือ การพัฒนาสังคม และ การพัฒนาด้านการบริหาร
จัดการที่ดี ($\bar{X} = 4.45$) การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.42$) การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.41$) และ
การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว
($\bar{X} = 4.38$)

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วม
ที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัย
พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง มีค่าเท่ากับ .725
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม มากที่สุด มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง มีค่า
เท่ากับ .668 รองลงมาคือ การพัฒนาด้านสังคม มีความสัมพันธ์อยู่
ในระดับปานกลาง มีค่าเท่ากับ .559 การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ

สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ มีค่า
เท่ากับ .494 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ
มีค่าเท่ากับ .448 การพัฒนาด้านการบริหารจัดการที่ดี มีความสัมพันธ์
อยู่ในระดับต่ำ มีค่าเท่ากับ .360 และการพัฒนาด้านการบริการสาธารณะ
มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก เท่ากับ .282 อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ
.793 ($R = .793$) ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการผันแปร
ของตัวแปรตามได้เท่ากับร้อยละ 62.8 มีค่า $R^2 = .628$ และมีค่า
 $F = 130.098$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงว่า
ตัวแปรอิสระมีต่อการพัฒนาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การ
บริหารส่วนตำบลบางไทร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน
จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนา
ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน
จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัย
การมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยที่พบไม่
เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนในพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างครอบคลุมในทุกปัจจัย ทำให้ผลการวิจัย
ออกมากที่สุด โดยเฉพาะปัจจัยการรับผลประโยชน์ รองลงมาคือ
ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการ
ปฏิบัติการ และปัจจัยในการประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมรับ
ผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลที่ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกว่ามีคุณภาพ
ชีวิตที่ดีขึ้น ได้รับความรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนาหมู่บ้านมากขึ้นจากการ
เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ จากการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดทำแผน
การเข้าร่วมประชุมเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมตามความ
ต้องการของหมู่บ้าน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการ
ดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทำให้เห็นถึงความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณตามแผนการพัฒนา

หมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น ซึ่งทำให้ประชาชนรู้สึกพึงพอใจที่ตนมีส่วนร่วมตามสิทธิโดยชอบธรรมในระบอบประชาธิปไตย เพราะประชาชนทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะรับรู้ถึงข้อมูลข่าวสาร การสนับสนุนหรือการคัดค้านการพัฒนาโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ และที่สำคัญ คือ ประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ทำให้ทราบถึงรายละเอียดของข้อมูล ปัญหา ความต้องการ รวมถึงสถานะแวดล้อมในบริเวณพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะทำให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวคิดของปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2541) ได้สรุปปัจจัยที่ช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ปัจจัยด้านกลไกของรัฐ โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายที่คำนึงถึงความแตกต่างของวัฒนธรรมท้องถิ่น สนับสนุนกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมือง รวมทั้งการสร้างช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน โดยระบบต่าง ๆ ทางราชการ ต้องเอื้ออำนวยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รวมถึงการติดตามประเมินผลและการให้การสนับสนุนในภายหลังก็เป็นสิ่งจำเป็นเช่นกัน 2) ปัจจัยด้านประชาชนต้องมีความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ในการทำงานด้านการพัฒนา กล่าวตัดสินใจ ริเริ่มกิจกรรมและรับผลประโยชน์ สมาชิกต้องรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม มีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยมีการปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก และ 3) ปัจจัยด้านนักพัฒนาที่จะต้องรู้จักชุมชนในทุก ๆ มิติ มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการมีส่วนร่วม ต้องค้นหาผู้นำที่มีศักยภาพ รู้จักวิธีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกันและสนับสนุนข้อมูลความรู้ต่าง ๆ รวมถึงทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อให้สามารถดำเนินงานพัฒนาได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น จึงทำให้ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากที่สุด แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พชร โทพล (2561) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลนาราชควาย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวัชชัย สนธิธมฺโม (วรรณนาวัน) (2561) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทพร สุขกันต์ (2562) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสี่ปี (2561-2564) เทศบาลตำบลบางผึ้ง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสี่ปีของเทศบาลตำบลบางผึ้ง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรวรรณ วรเสฏฐ์ฐาภรณ์ (2562) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ งานวิจัยของ วิชชากร ตรีกตรอง (2563) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลห้างสูง อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. ระดับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ระดับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างครอบคลุมในทุกปัจจัย ทั้งในส่วนของการปัจจัยการรับผลประโยชน์ รองลงมาคือ ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และปัจจัยในการประเมินผล จึงทำให้ประชาชนได้รับทราบถึงการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านต่าง ๆ ทั้งในส่วนของการพัฒนาด้านการ

บริหารสาธารณะ การพัฒนาด้านสังคม การพัฒนาด้านบริหารจัดการที่ดี การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว สอดคล้องกับแนวคิดขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า (2564) ที่มีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดให้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง โดยในการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องดำเนินการตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ทั้งนี้ แผนพัฒนาท้องถิ่นจะต้องสอดคล้องกับ แผนพัฒนาจังหวัดยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การปกครองส่วน ท้องถิ่นในเขตจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชน อันมีลักษณะเป็นการกำหนด รายละเอียดแผนงาน ดังนั้น จึงต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์ การพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขึ้น ตามกระบวนการพิจารณาจากประชาคมท้องถิ่นระดับจังหวัด ร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด ผู้แทน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเขตจังหวัด ร่วมกันจัดทำทบทวนหรือ เปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัด เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วน ท้องถิ่นเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยนำยุทธศาสตร์การพัฒนา ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดไปใช้เป็นแนวทางใน การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองต่อไป และเพื่อให้สามารถ บูรณาการกับแผนพัฒนาจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของ จังหวัดและตอบสนองความต้องการของประชาชนอันจะนำไปสู่การ จัดทำงบประมาณที่มีประสิทธิภาพในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง เป็นเครื่องมือในการพัฒนาท้องถิ่นเข้มแข็ง เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ ประชาชนในท้องถิ่น ในแง่แนวคิด ทฤษฎี สอดคล้องกับสนธิยา พลศรี (2545) ได้ให้ความหมาย การพัฒนา หมายถึง กระบวนการ เปลี่ยนแปลงของสิ่งใดหนึ่งให้ดีขึ้น ทั้งทางด้านคุณภาพ ปริมาณและ

สิ่งแวดล้อม ด้านการวางแผน โครงการและดำเนินงานโดยมนุษย์ เพื่อประโยชน์แก่ตัวของมนุษย์เองสมนึก ปัญญาสิงห์ (2545) ให้ความหมายของการพัฒนาว่า หมายถึง ขบวนการที่มุ่งส่งเสริม ความเป็นอยู่ของประชาชน Coralie Bryant, Louise G. White (1982) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง วิธีการในการเพิ่มพูน สมรรถนะของคนในการควบคุมอนาคตของสังคมอันมี องค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้าน คือ 1) การเพิ่มความสามารถ การพิจารณาในสิ่งที่จำเป็นเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น 2) การสร้าง ความเป็นธรรมของสังคม เพราะหากกระทำไม่ได้ทั่วถึง ย่อมนำไปสู่ ความแตกแยก และทำลายความสามารถของคนในที่สุด 3) การสร้างพลังอำนาจ โดยวิธีการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปฏิบัติงานและการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อลดความขัดแย้ง ในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น และ 4) การสร้างเสถียรภาพในการ ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยการพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างบุคคล กลุ่มต่างๆ ในสังคมร่วมกันสร้างสรรค์การพัฒนาความเจริญก้าวหน้า แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พีรพล ชาญณรงค์ศักดิ์ (2563) ศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัด นครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มี ต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การ บริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ปัจจัยการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ปัจจัยการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ปัจจัยการมี ส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล ที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย การพัฒนาด้านสังคม การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและ การท่องเที่ยว การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาด้านการบริหาร จัดการที่ดี และการพัฒนาด้านการบริการสาธารณะ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยการมีส่วน ร่วมที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน ตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีความสัมพันธ์ อยู่ในระดับสูง มีค่าเท่ากับ .725 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .793 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนต่างมีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างจริงจัง อาทิเช่น ประชาชนมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกรู้ว่า มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ได้รับความรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนาหมู่บ้านมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ จากการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดทำแผน การเข้าร่วมประชุมเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมตามความต้องการของหมู่บ้าน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลทำให้เห็นถึงความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณตามแผนการพัฒนาหมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจากการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงทำให้ได้ทราบถึงกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในส่วนของการพัฒนาด้านสังคม การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาด้านการบริหารจัดการที่ดี และการพัฒนาด้านการบริการสาธารณะ สอดคล้องกับแนวคิดของปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2541) ได้สรุปปัจจัยที่ช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ปัจจัยด้านกลไกของรัฐ โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายที่คำนึงถึงความแตกต่างของวัฒนธรรมท้องถิ่น สนับสนุนกิจกรรมที่มั่นคง สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมือง ร่วมทั้งการสร้างช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน โดยระบบต่างๆ ทางราชการ ต้องเอื้ออำนวยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รวมถึงการติดตามประเมินผลและการให้การสนับสนุนในภายหลังก็เป็นสิ่งจำเป็นเช่นกัน 2) ปัจจัยด้านประชาชน ต้องมีความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ในการทำงานด้านการพัฒนา กล่าวตัดสินใจ ริเริ่มกิจกรรมและรับผลประโยชน์ สมาชิกต้องรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม มีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยมีการปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก 3) ปัจจัยด้านนักพัฒนาที่จะต้องรู้จักชุมชนในทุกระดับ มิติ มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการมีส่วนร่วม ต้องค้นหาผู้นำที่มีศักยภาพ รู้จักวิธีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยหาทาง

แก้ไขปัญหาร่วมกันและสนับสนุนข้อมูลความรู้ต่าง ๆ รวมถึงทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อให้สามารถดำเนินงานพัฒนาได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มมากยิ่งขึ้น

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาหมู่บ้านตามความต้องการของประชาชนให้มากยิ่งขึ้น

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล

1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้ประชาชนมีการประยุกต์แผนการพัฒนาหมู่บ้านมาใช้ในการพัฒนาครัวเรือน

1.5 องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการทำงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแผนการพัฒนาหมู่บ้านของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไทร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

2.2 ควรศึกษารูปแบบเครือข่ายในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยั้งจาก อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยและอาจารย์ประจำ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ ภาครัฐและภาคเอกชน คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขติดตามการวิจัยครั้งนี้ให้สมบูรณ์

ขอขอบคุณ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ที่ให้ความอนุเคราะห์ ในการทดลองและเก็บ รวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณประชาชนในพื้นที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- ณัฏพร สุขกันต์. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาสี่ปี (2561-2564) เทศบาลตำบลบางผึ้ง อำเภอบางประกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. (งานนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไตรรัตน์ โกใหญ่, จักรวาล สุขไมตรี และกิตติวรรณ กัลยาณมิตร. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. วารสารการบริหารนิเทศและ นวัตกรรมท้องถิ่น, 6(4), 263-267.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2541). กระบวนการและเทคนิค การทำงาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พชร โทพล. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีขององค์การบริหารส่วน ตำบลราชควาย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐ ประศาสนศาสตร์). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พระวัชชัย สนธิธมฺโม (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว (สารนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ไพรพล ไชยณรงค์ศักดิ์. (2563). ประสิทธิผลการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา (สารนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ภัทรวรรณ วรเสฏฐ์ฐาภุ. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนใน การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน จังหวัดบุรีรัมย์ (วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

วิซชากร ตรีถรทอง. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหาร ส่วนตำบลห้วยสูง อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี. (งานนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สาธิต พิรุธสาร. (2561). ประสิทธิผลการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน ตำบล ในอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี (วิทยานิพนธ์ รัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

สมนึก ปัญญาสิงห์. (2545). การวางแผนพัฒนาชุมชน. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อรทัย กักผล. (2552). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับนักบริหารท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: จริยสุนิทวงศ์การพิมพ์.

องค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า. (2564). แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566-2570. นครปฐม: องค์การบริหารส่วนตำบลบางไทรป่า.

Cohen, J. M., & Uphopp, N. T. (1980). Participation's place in rural development: Seeking clarify through specificity. n.p.

Carole Bryant and Louise G.white. (1982). Managing Development in the Third World" Bolder, Colorado : Westview press.

Yamane Taro. (1973). Statistics an Introductory Analysis. 3rd ed. New York : Harper and Row.